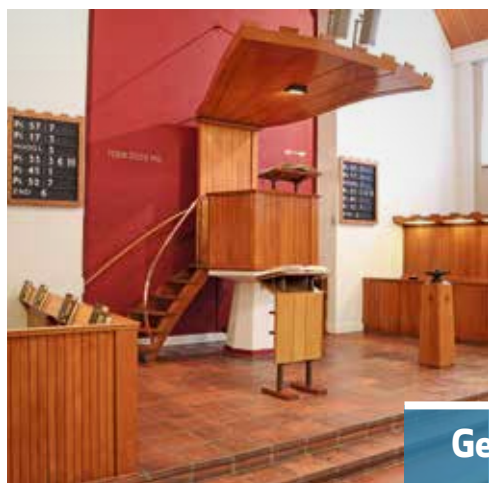

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Arnhem

25/10/2018
jaargang 97

nr **04**

Als er in 1997 met ouderling L. Fraanje uit Arnhem over het evangelisatiewerk in de gemeente wordt gesproken, merkt hij daarover op: 'Recent hebben we zesduizend exemplaren van de folder 'Oost west, thuis best' in het Spijkerkwartier, Het Broek en het oude Presikhaaf verspreid. Van het aanbod om gratis een Bijbel te bestellen maakten meer dan dertig Arnhemmers gebruik.'

De zondag na de verspreidingsactie waren er bovendien vijf 'vreemdelingen' in de kerk. (...) Je kunt vaak moeilijk peilen waarom deze mensen naar de kerk komen. Het is ook niet zo belangrijk. Het Woord moet het doen en dat zal uitwerken wat God behaagt. Wij willen direct resultaat zien, maar de Bijbel zegt: 'Werp uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen.'

Verderven of leven

Verderven of leven. Een grotere tegenstelling is gewoon niet denkbaar. De grote Leraar ter gerechtigheid, Jezus Christus, confronteert ons hier met een intiem gesprek over hel en hemel. Ten diepste gaat het om de eeuwigheidsbestemming van u, jou en mij.

Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Johannes 3:15

Nicodémus had daar in ieder geval best goed over nagedacht. Het waren niet zomaar wat vragen waarmee hij liep en die hij stelde aan de Rabbi en Leraar van God gekomen. Het waren van die echte nacht vragen. Vragen die je uit je slaap kunnen houden. Vragen die het vanbinnen nog donkerder maken dan het nachtdonker buiten. Moet u, jij, er 's nachts ook weleens voor uit bed om er mee op de knieën voor God te komen? O God, ik moet sterven en dan wordt het niet beslist, maar dan is het beslist. 'Kiest u heden...!' Verderven of leven...! Hel of hemel!

Behoud of verlies

Meestal behoort het denken over deze dingen tot het gebied van de uitgestelde gedachten. Dat plaatsen we maar liever onder de noemer: later. We hebben daar ook een overtuigende stimulator in, namelijk: dé verderver, dé verwoester, dé lasteraar en leugenaar van de beginne, de satan uit het rijk van de hel. En als een man, vrouw, jongen of meisje, onrustig wordt over de vraag: Verderven of leven..., dan wordt de satan ook onrustig. En niet een beetje ook, want het gaat om het behoud of het verlies van een kind des toorns. Wordt hij niet 'de vader der leugenen' genoemd?

De satan wil ons allemaal verderven. Echter, hij weet dat hij een volk moet verliezen aan hét Leven, en dat maakt de strijd uit tussen God en de duivel. De God van het leven en de god van het verderf. 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen' (Gen. 3:15).

De grote veldslag in de strijd is beslist op de kruisheuvel Golgotha. Maar nu in het hart hè, Nicodémus! En in ons hart, geliefde jonge en oudere of stokoude lezer. 'En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'.

En wat geloven wij nu? Gaan we naar het verderf, het éeuwig verderf? Of naar het leven, het éeuwig leven? Met andere woorden: Geloof ik dat ik naar de hel ga of naar de hemel? Of geloof ik maar liever helemaal niets. Of leef ik met een verondersteld geloof, dat gelooft dat het allemaal zo'n vaart niet loopt en dat het wel goed zit bij mij, want...

Genade en Geest

Denken over de hemel, dat wil soms nog wel, maar nu over de hel! Ik las in een boek dat over de hel gaat, dat de schrijver in het Voorwoord opmerkt: 'Niets heeft me zo geholpen om door te zetten met het schrijven van een boek over zo'n moeilijk onderwerp, als de genade van God, die Hij zo overvloedig geeft aan zondaars die het niet verdienen'.

Alleen Gods genade en Gods Geest geven ons met grote ernst en eerbied over de hel en de hemel te denken, juist dan, als God om Zijn recht komt. 'Zo Gij in 't recht wilt treden, O Heer, en gadeslaan mijn ongerechtigheden...'

Heb ik deze regels, voordat ik ze met de gemeente zong, al eens in bittere tranen uitgekreund voor God? O God, het is voor eeuwig verloren! Ik heb het verdiend. Voor eeuwig van God verlaten en van God verstoten. Waarom? Omdat ik God verstoten en verlaten heb, en mij daarom elke drop van Gods liefde, genade en ontferming voor eeuwig onwaardig heb gemaakt. En dat is de hel in de hel. Dat is het verderven in de verdoemenis. Wat is het dan in die bange zielsworsteling, aan mijn kant, een

ds. J.J. Tanis,
Boskoop

In dit nummer

4 Het doorbreken van het Evangelielicht in de geschiedenis

6 Commenaar: Datheen en Oranje

24 Duizendjarig rijk [1]

- 2** Verderven of leven
- 3** De vijfde bede in het Gebed des Heeren [42]
- 5** Het doorbreken van het Evangelielicht in het hart
- 7** Dichterbij Dordt
- 8** Het Hooglied als inspiratiebron [3]
- 9** Spiegel & spanningsbron [3]
- 10** Verslag Generale Synode Grand Rapids
- 11** Een feestmaal aan Zijn voetbank
- 12** Boekennieuws
- 13** Jeugdtribune
- 14** Kerknieuws
- 15** Berichten
- 16** Kerkdiensten

De vijfde bede in het Gebed des Heeren [42]

onmogelijk zalig worden. Of niet soms? Gooi maar gauw weg deze meditatie. Óf...? Moet je nu eens kijken wat er staat: 'OPDAT!' Een ontraadselend woordje. 'Opdat een iegelijk die in Hem gelooft...!' Dat is nu Gods soeverein en vrijmachtig welbehagen in het schenken van Zijn geliefde Zoon in de verloren wereld van mijn hart. Dat brengt het geloof mee in het van God geschonken nieuwe wedergeboren hart. In het hart van een iegelijk, onbepaald en onbeperkt, maar wel in het hart van één die gelooft!

Verlichting en vernieuwing

Nicodémus, begrijpt u dat? Geliefde lezer, begrijpt u dat? Nee, zegt Nicodémus dat kan ik niet begrijpen. En u, jij en ik, wij begrijpen dat ook niet. Alleen in de verlichting van het verstand en door de vernieuwing van het hart valt dit te verstaan. O, wat een wonder wanneer de Heere Jezus voor die gelovige de poorten van de hel gaat sluiten en de poort van de hemel gaat ontsluiten. Die poorten waartussen de Heere Jezus is verhoogd geworden aan het kruis met de uitroep: 'Het is volbracht!' 'Ik voor u,' die Ik in de hemel hoorde roepen: 'O God, zijt mij zondaar genadig.' Het geloof in deze Gekruisigde neemt het verderf weg; neemt de vrees en de angst weg; neemt de zondesmart weg. Dan roept het schuldverslagen hart met Paulus: 'Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere.' Niet sterven, maar leven. Want alzo lief heeft God de wereld, mij, gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, ik, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. En wat is nu het eeuwige leven anders dan hét Leven. Leven in eeuwige gemeenschap met de hemelse Bruidgom, Jezus Christus, Die de gelovige zo duur heeft gekocht met Zijn eigen dierbaar hartenbloed. Kom, geliefde lezer, is daar in uw hart en ziel nu het heimwee en uitzien naar? We sluiten in deze tekstwoorden aan bij de bewogen prediking van de apostel Paulus: 'Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uw consciënties geopenbaard te zijn.' 'Want de liefde van Christus dringt ons.' Verderven of leven? Hel of hemel? Zeg het maar!

Thomas Watson

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.'

Eerste toepassing (ter onderricht)

1. Uit het woord 'vergeef' leren wij dat, als de schuld der zonde op geen andere wijze wordt kwijtgescholden dan door vergeving, wij er zelf niet aan kunnen voldoen. Onder de vervloekte opvattingen van de Roomse kerk is er één die leert dat de mens het vermogen heeft voor de zonde te kunnen voldoen. Het concilie van Trente heeft staande gehouden dat God voldaan kan worden als wij de straf ondergaan, die door de censuur van de priester ons wordt opgelegd; en verder dat wij goede werken van onszelf hebben, waardoor wij voor het onrecht dat wij God aangedaan hebben, kunnen voldoen. Uit deze opvattingen kunnen wij beoordelen wat de Roomse godsdienst is. Zij menen de schuld die zij bij God gemaakt hebben zelf te kunnen betalen, althans gedeeltelijk. Ze zien er niet naar uit om die alle vergeven te krijgen.

Maar waarom heeft Christus ons leren bidden: 'Vergeef ons onze zonden', als wij zelf kunnen voldoen? Deze leer berooft God van Zijn eer, Christus van Zijn verdienste en de ziel van de zaligheid. Als zonde vergeven moet worden, volgt daar duidelijk uit dat wij er zelf niet voor kunnen voldoen.

2. Uit het woord 'ons' leren wij dat wij vooral voor onszelf vergeving moeten zoeken, want al moeten wij ook bidden voor anderen ('Bidt voor elkander', Jak. 5:16), toch moeten we in de eerste plaats vergeving afsmeaken voor onszelf. Vergeving voor anderen zal ons immers niet tot nut zijn. Iedereen moet zich benaastigen een pardonbrief op zijn eigen naam te krijgen.

3. Uit het woord 'onze' ('onze zonden') leren wij dat het rechtvaardig is dat de Heere ons straft. In de tekst staat 'onze zonden'. Wij worden niet gestraft voor de zonden van anderen, maar voor onze eigen zonden. 'Niemand heeft iets van zichzelf behalve zijn zonden' (Augustinus). Ons dagelijks brood hebben we van de Heere, onze dagelijkse zonde hebben we van onszelf. Zonden zijn daden van onszelf, een web uit ons gesponnen. Wat is de Heere derhalve rechtvaardig, als Hij ons straft.

4. Leid uit het woord 'zonden' af aan welk een menigte van zonden wij schuldig zijn. Wij bidden niet 'vergeef ons onze zonde', alsof het slechts één enkele zonde was, maar 'onze zonden', in het meervoud. Zo groot is ons zondenregister dat David uitroept: 'Wie zou de afdwalingen verstaan?' (Ps. 19:13). Onze zonden zijn zoveel als de druppels van de zee. De schulden die wij bij God hebben, kunnen we evenmin tellen als daaraan voldoen. Dit moest ons, als we bedenken hoe vol zwarte vlekken onze ziel is, zowel verootmoedigen als ons aanzetten de vergeving van onze zonden te zoeken.

(wordt vervolgd)

Het doorbreken van het Evangelielicht in de geschiedenis

Hoe ging het?

Niet iedereen wil spreken van de donkere Middeleeuwen. Het is afhankelijk van wat je als licht ervaart. Maar ik vrees dat, wie de dwaalleer van Rome geen duisternis wil noemen en de opgang van de Zon der gerechtigheid door de Evangelieprediking geen aanbreken van de dag, zelf alle geestelijk licht mist.

ds. C.J. Meeuse,
Arnhemuiden

Na de tijd van de apostelen is de zuivere leer van het Evangelie al snel vervalst door dwaalleraren. Het begon met een nieuw moralisme, waarbij de zaligheid afhankelijk werd gemaakt van een vroom leven, dat tot een grond van het geloof werd gemaakt. Als deze gedachte verbonden wordt met de leer van Pelagius, wordt de genadeleer ernstig verduisterd. Daarnaast dwaalde de kerk in de plaats van de paus en de macht over de genade die de priesters werd toebedeeld. Denken we verder aan de aflaten, de heiligenverering en de sacramentsleer, dan zien we hoe de genade beschikbaar werd gesteld zonder werk van de Heilige Geest. Het heillicht werd verdoofd en allerlei menselijke verzinsels bedekten Christus' werk. Het licht was wel verborgen als onder 'een korenmaat' en terecht kunnen we spreken over 'de nacht van Rome'.

Sterren in de nacht

We mogen evenwel niet denken dat de kerk lange tijd zonder kinderen Gods is geweest. Zelfs in de dagen van Achab waren er nog zeventuizend die de knieën voor Baäl niet gebogen hadden. Zo waren er ongetwijfeld ook in de donkere Middeleeuwen op veel plaatsen, soms verborgen achter kloostermuren, nog duizenden die hun verwachting niet van de kerk maar van de Koning der Kerk hadden. Denk slechts aan Bernardus van Clairvaux die zo teer geschreven heeft over de liefde van Christus, zoals die in het Hooglied beschreven wordt! In Italië gaf Da Savonarola zijn licht zelfs vanaf de brandstapel waarop hij terecht kwam in zijn strijd tegen de wulpsheid van de kerk in zijn dagen. De Broederschap des Gemeenen Levens, tot wie Thomas à Kempis behoorde (zijn "Navolging van Christus" wordt nog onder ons gelezen), heeft in ons land een vroom en

ingetogen leven willen bevorderen. Maar een breuk met Rome bleef uit en het bleef nog nacht.

Het kriecken van de dageraad

Door Gods genade kwamen er mannen die we als voorlopers van de Reformatie mogen zien. Onze gedachten gaan naar Petrus Waldes uit Lyon. Hij zocht een leven naar Gods Woord en werd de leidsman van de zo hevig vervolgte Waldenzen. In Engeland heeft John Wycliff zich gekeerd tegen de machtsaanspraken van de kerk. Door Bijbelonderzoek zag hij veel meer dwalingen in de kerk, zoals de aflaatleer en de gedachte dat een priester de zonden kon vergeven. Johannes Hus leerde in Praag door de geschriften van Wycliff ook dat de kerk van zijn dagen ernstig dwaalde. Hij werd in 1415 tijdens het Concilie van Constanz verbrand. We mogen hier wel spreken over het gloren van het Evangelielicht als het kriecken van de dageraad.

Het opgaan van de Zon

Een echte doorbraak van het Evangelielicht kwam toen Luther in 1517 zijn stellingen aan de deur van de Slotkapel in Wittenberg sloeg. Het was Gods wonderde leiding die het licht in zijn ziel deed opgaan, toen hij de woorden van Romeinen 1:17: 'de rechtvaardige zal uit het geloof leven' leerde verstaan. Hij had alle 'genademiddelen' die Rome voorschreef, uitgeprobeerd en 'zich in zijn torenkamer bijna doodgemarteld', zo kon hij zeggen. Maar niets had hem licht gebracht. Hij schrijft in zijn "Tafelgesprekken": 'Maar toen ik eens in deze toren en in deze kamer over de woorden 'de rechtvaardige zal uit het geloof leven' en over de gerechtigheid van God nadacht, bedacht ik al spoedig door de ingeving van Gods genade: als wij als rechtvaardigen uit het geloof moeten leven, en als de gerechtigheid van God ieder die gelooft tot heil moet strekken, dan zal zij niet onze verdienste, maar de barmhartigheid van God zijn. Want de gerechtigheid van God bestaat hierin, dat wij door Christus gerechtvaardigd en verlost worden'.

Luther zegt van deze woorden dat ze voor hem een 'Porta paradisi' werden, een poort naar de hemel. Het heeft God behaagd Luther te gebruiken om het licht van Gods Woord vanonder de korenmaat weer op de kandelaar te plaatsen. Kennen wij het wonder dat de duisternis van eigen werken plaats moet maken voor het licht van Gods genade?

Een echte doorbraak van het Evangelielicht kwam toen Luther zijn stellingen aan de deur van de Slotkapel in Wittenberg sloeg.

Het doorbreken van het Evangelielicht in het hart

Hoe gaat dat?

Wat een verandering moet dat geweest zijn voor Luther, daar in die torenkamer, waar hem het licht van het Evangelie opging.

ds. C. Vogelaar,
Clifton (VS)

In de torenkamer ging in Luthers hart het evangelielicht op.

De gerechtigheid van God, die hij vreesde, leerde hij kennen als een genadegave door de verdienste van Christus. Die mocht hij ontvangen door het geloof. Daar was zaligheid. Het was alsof de poort van het paradijs voor hem openging. Zo ging het licht op in de geschiedenis. Hoe gaat dat nu in het hart?

In het hart is het van nature donker. Daar is geen licht, maar alleen blindheid, zodat we zelfs kunnen menen rijk en verrijkt te zijn en aan geen ding gebrek te hebben, terwijl we niet zien dat we jammerlijk, arm, blind en naakt zijn. In dat hart gaat op Gods tijd het licht schijnen van Zijn waarheid. Ontdekkend licht is dat. Zo begint het toch als God zegt: 'Er zij licht'. Wat gaan we dan de afstand leren kennen die ons scheidt van God en onze schuld, Zijn goedheid en onze schandelijke ondankbaarheid. Er zijn geen woorden voor om die te beschrijven.

De straf is verdiend. Met de profeet Micha leren we belijden: 'Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd'. Dan verwachten we voor eeuwig weg te zinken in de buitenste duisternis, en dat naar recht. Maar eeuwig wonder, we lezen in Psalm 130:4: 'Maar bij U is vergeving'. Daar is Evangelielicht. Als de uitgewerkte, onder God buigende zondaar mag horen: 'Ik heb hulp besteld bij een Held'. Dat is Christus, de Held Die verlossen kan. Dan kunnen we nog zalig worden. En als het voor ons kan, dan kan het zeker voor anderen.

Samaritaanse vrouw

Er is vergeving, dat is verzoening, bij God. Er moet immers aan het recht van God voldaan worden (Zondag 5). Wat zou de Borg anders voor waarde hebben? Het is het Evangelie dat Hem verkondigt en aanwijst. Wat wordt Hij noodzakelijk. Want met hun

tranen en bevindingen kunnen ze de schuld niet betalen. Wat is er Evangelielicht nodig om Hem niet alleen aanvankelijk, maar ook bij voortgang te kennen. Niet alleen als de allerhoogste Profeet, zoals de Samaritaanse vrouw Hem ontmoette: 'Ik ben het, Die met u spreek', maar ook als de enige Hogepriester. Wat is er Evangelielicht voor nodig om een stervende Middelaar te leren kennen. Het Lam Gods, Dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld. Evangelielicht, om uit Zijn mond te mogen horen: 'Het is volbracht'.

Het is een groot voorrecht Hem als Borg te leren kennen in de staat van Zijn vernedering, maar nodig is ook de verhoogde, overwinnende Koning te mogen kennen. 'Er is vergeving', want Hij is opgestaan, de steen is afgewenteld, en eeuwig wonder, het werk van Christus heeft de hemelse Rechter voldoening gegeven. We lezen in Matthéüs 28:2 van een engel des Heeren die de steen afwentelde van de deur van het graf en 'zat op denzelfden'. Beeld van rust, van overwinning. Een heerlijk morgenlicht breekt aan, de Zone Gods is opgestaan. Het is Evangelielicht dat Hem bekendmaakt als de grote Advocaat bij de Vader, Die voor schuldigen tussentreedt.

O, dat Evangelielicht, als het verkondigt dat de hitte van Zijn gramschap geblust is. De Heere Jezus zei tot Maria: 'Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader'. Daar, aan de rechterhand van God, bidt Hij altijd voor Zijn volk. Hij bewaart en beschermt hen ook. Hoe zwak zijn ze in zichzelf, hoe weerloos en vreesachtig. Hij is een Rotssteen om in te wonen. Ze worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid.

Reizen naar Jeruzalem

Het is Evangelielicht dat steeds meer leert: 'Niets uit ons, maar alles uit Hem, zo gaat de Kerk naar Jeruzalem'. O, als de Heere er Zelf geen zorg voor droeg en Zijn werk afmaakte, wat zou ervan terecht komen! En nu mag de één er wat meer van leren dan de ander, maar ze zullen allen van harte belijden: 'Uit genade zijt gij zalig geworden'. En met Luther, Calvijn en andere mannen van de Reformatie zullen ze instemmen dat het alleen genade is, alleen door het geloof in de dierbare Zaligmaker, als een gave van God, gewerkt in hun hart door de Heilige Geest, als ze behouden mogen aankomen. God zorgt voor Zijn werk en Zijn Kerk, ook nu, al is het donker geworden in de wereld en in de Kerk. De schuld daarvan ligt bij ons. Verwachting is er alleen van Hem Die getrouw is. En van die trouw gaat dat volk straks eeuwig zingen. Hem tot eer.

Datheen en Oranje

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Tijdens de presentatie op 10 oktober van het boek van dr. C.P. Polderman, "Voor vrijheid van godsdienst en geweten. Willem van Oranje en zijn verzet tegen machtsdenken" werd volgens het verslag in het RD door dr. H. Klink ingegaan op de controverse tussen Willem van Oranje en Datheen. Hij verweet Datheen dat deze in 1578 in Gent radicaliseerde onder invloed van anderen, maar dat Oranje consistent bleef.

Willem van Oranje

Petrus Datheen

Waar ging het eigenlijk over in de controverse tussen deze twee markante personen? Willem van Oranje koos volgens Klink voor het lutheranisme en calvinisme. 'Zijn vroomheid verdiepte zich en droeg een persoonlijk karakter. Kenmerkend waren onder meer billijkheid, tolerantie, volharding, vertrouwen, eerbied voor het geweten van de ander, mededogen', aldus Klink. Datheen verweet Oranje dat hij speelde met godsdienst.

Eigenlijk was er sprake van twee verschillende beginselen. De gereformeerden en vooral Datheen wilden de strijd tegen Spanje strijden in de naam des Heeren. Daarmee verdroeg zich niet het aangaan van bondgenootschappen met andere mogendheden. Willem van Oranje en de andere edelen handelden meer uit politiek-strategisch oogpunt en zochten als staatsmannen naar een zo sterk mogelijke positie, samen met anderen, om ons land te bevrijden van het Spaanse juk.

Opperbevel

Als in 1567 de Zuid-Nederlandse gereformeerden onder de bezielende leiding van Datheen de opstand tegen Spanje voorbereiden, is een belangrijk punt van bespreking wie de opperbevelhebber van het gewapend verzet tegen Spanje zal zijn. Het wordt aangeboden aan prins Willem van Oranje. Het is de eerste keer dat Datheen en Oranje elkaar ontmoeten. Ze blijken echter lijnrecht tegenover elkaar te staan. Prins Willem weigert. Hij ziet als staatsman geen heil in de actie van een klein groepje calvinisten tegen Spanje. Bij die gelegenheid is de kiem gelegd voor de verdere verwijdering tussen de beide mannen. Het is tussen hen nooit meer helemaal goed gekomen. Datheen stond een Nederland voor waarin het gereformeerd geloof de ziel van de staat zou zijn. Willem van Oranje streefde naar godsdienstvrijheid en verdraagzaamheid. Politieke verdraagzaamheid was voor Datheen een gruwel. Hij kon het niet begrijpen dat Oranje nog ergens anders heil van verwachtte dan van Hem, van Wie hij zelf had getuigd: 'Ik heb met de Potentaten der potentaten een vast verbond gemaakt'.

Staatsman

Dr. A.A. van Schelven schrijft in zijn "Willem van Oranje's geloof en godsdienstpolitiek" over de vraag hoe we Willem van Oranje moeten beoordelen. Was hij een veinzer of een in theologisch en kerkelijk opzicht weinig deskundig man? Verstond Willem de volksgeest niet? Zijn vroomheid was niet geveinsd, maar ging niet samen met de gereformeerde gedachten over de toekomst van ons land. De man die goed en bloed over heeft gehad voor de vrijheid van Nederland, heeft dat beslist niet gedaan om er zelf beter van te worden.

Ook Datheen heeft hem altijd beschouwd als een groot staatsman en hem erkend als de Vader des Vaderlands. De moord op Willem van Oranje heeft hem zeer ontroerd. Vooral het feit dat hij moest vallen door de hand van een Franse, room-

se moordenaar. Toch bleef Datheen van mening dat de weg die Willem van Oranje voorstond om te strijden tegen Spanje, een verkeerde weg was. Men moest vertrouwen op de Heere alleen. Ook het ideaal van Willem in het streven naar godsdienst- en gewetensvrijheid was voor Datheen niet acceptabel.

Geradicaliseerd?

Is Datheen werkelijk in Gent geradicaliseerd? Duidelijk is dat hij in 1578 in Gent onder invloed komt van Hembyse, een man die zich in de geschiedenis ontpopt heeft

als een eerezuchtig, onbetrouwbaar zoeker naar macht en glorie. Onder de invloed van deze man heeft Datheen over Oranje dingen gezegd, die niet betamelijk zijn. Hoewel de taal in die dagen wel wat ruw was, heeft Datheen zich daar teveel laten gaan. De kritiek van Datheen is ongefundeerd en geheel ongepast. Zou hij ook bij het schrijven over deze dingen al in een geestelijke duisternis terecht zijn gekomen, die hem toen hij als een balling op de vlucht was, zelfs afstand deed nemen van zijn predikambt? Het in onze dagen zo beladen woord 'ge-

radicaliseerd' doet mijns inziens tekort aan de grote betekenis die Datheen heeft gehad voor de verspreiding van het calvinisme in ons land.

Hij blijft onder ons voortleven als Petrus Datheen. Niet alleen vanwege de psalmberijming die nog hier en daar wordt gezongen, maar vooral ook door de vertaling van de Heidelbergse Catechismus en de formulieren die onder ons nog steeds van harte worden gebruikt. De mens Pieter Daten, zoals zijn naam eigenlijk was, stierf in volle verzekerdheid des geloofs.

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [39]

Eigenschappen van de verkiezing

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

Uit de DL I, 7: '...naar het vrije van Zijn welbehagen, tot de zaligheid, louter uit genade, uitverkoren heeft in Christus, Denwelken Hij van eeuwigheid tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen, tot een Fundament der zaligheid gesteld heeft. En opdat zij door Hem zouden zalig gemaakt worden, heeft Hij besloten hen aan Christus te geven, en krachtiglijk tot Zijn gemeenschap door Zijn Woord en Geest te roepen en te trekken, of met het ware geloof in hem te begiftigen, te rechtvaardigen, te heiligen, en in de gemeenschap Zijns Zoons krachtiglijk bewaard zijnde, ten laatste te verheerlijken, tot bewijzing van Zijn barmhartigheid en tot prijs van de rijkdommen Zijner heerlijke genade...'

Het besluit van Gods verkiezing en verwerping is na vijf voorbereidende artikelen beleden. Bij dit tere onderwerp blijkt de scheidslijn tussen rechtelozen en rechthebbenden: vertroosten of verdraaien zal het ons (I,6). Gods eeuwig besluit als bron van alle genade. Daarna volgen er acht artikelen over de verkiezing (I, 7-14) en slechts één artikel over het besluit van de verwerping (I, 15). Alle nadruk ligt in hoofdstuk 1 dus op Gods verkiezende liefde in Christus Jezus. Gods soevereine verkiezende genade vormt het hoofdbestanddeel van hoofdstuk 1. In deze verkiezing weerspiegelen zich Gods deugden. Dat wordt samen-

vattend in deze acht artikelen tot uitdrukking gebracht. Dordt belijdt, aan de Heilige Schrift gebonden, dat deze verkiezing:

1. is *louter genade* (7): in dit afgedrukte gedeelte horen we de inhoud van Gods besluit. Hier lezen we de uitdrukking Christus het 'Hoofd van alle uitverkorenen'. Het is wel goed om te weten, dat deze aanduiding letterlijk in de DL staat.

Die is dus niet een uitvinding van ds. G.H. Kersten, zoals weleens wordt verondersteld.

2. is één en *hetzelfde* (8). Het besluit is één. Er zijn geen verschillende 'soorten' verkiezing. Met de goed bedoelde uitdrukking 'graden van verkiezing' moeten we dus wel voorzichtig zijn. De verkiezing is altijd tot zaligheid.
3. is *onvoorwaardelijk* (9): 'de mens moet eerst...' is remonstrants denken.
4. sluit alles van de mens uit (10): 'het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen'.
5. is *onveranderlijk* (11): het besluit kan niet ongedaan gemaakt of opnieuw gedaan, veranderd of herroepen worden. Er kan niemand toegevoegd worden.
6. geeft *zekerheid* (12): op Gods tijd en 'bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate' ontvangen Gods kinderen hiervan zekerheid. Er worden daartoe vier vruchten van de verkiezing genoemd: een waar geloof in Christus, kinderlijke vreze Gods, droefheid naar God over de zonde en honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.
7. geeft *troost* (13): het gevoel van deze verkiezing leidt tot zich verootmoedigen, aanbidden, zichzelf reinigen en vurig beminnen. Wanneer we 'in deze wegen der uitverkorenen niet willen wandelen', kunnen we oppervlakkig en brutaal van alles bespreken, maar het is niet dit genadewerk Gods.
8. moet *verkondigd* worden (14): 'te zijner tijd en plaats, met de geest des onderscheids en met godvruchtige eerbied, heiliglijk... tot eer van Gods naam en tot een levendige troost van Zijn volk'. Genoeg, om woord voor woord mijn eigen preken hier naast te leggen...

We moeten volstaan met deze korte aanduiding. In de hoop, dat je zelf gaat onderzoeken. Het is zo leerzaam!

v. A.

Het Hooglied als inspiratiebron [3]

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Het gaat in het Hooglied niet om Sálomo. Nee, méér dan Sálomo is hier (Matth. 12:42)! Het gaat om de hemelse Bruidegom. Hij is meerder in wat Hij openbaart, in wijsheid en heerlijkheid. Hij is meer in de uitoefening van Zijn Koningschap.

Sálomo wandelde lang niet altijd in de wegen des Heeren. En wanneer hij de vreze Gods openbaarde, was dit genade, als vrucht van Christus. Dan was het de verdienste van Christus die in Sálomo werkte. Bovenal is Hij meer in de liefde. Hij heeft lief met een eeuwige liefde. Die liefde wordt niet verbroken en is volmaakt. Christus is de hemelse Bruidegom, Die de bruid heeft: 'Die de bruid heeft, is de Bruidegom' (Joh. 3:29a). Hij heeft Zich geheel gegeven voor Zijn bruid, ja, tot in de dood des kruises. Wat heeft Hij daarin een kracht van liefde geopenbaard. Onuitsprekelijk zijn de vruchten uit Christus en hoe rijk is dan toch Zijn liefdebetoon ten aanzien van Zijn bruid.

Standen

We kunnen dus spreken over het gemeenschapsleven tussen bruid en Bruidegom. Maar omdat er in het Hooglied sprake is van diverse standen in het genadeleven van de bruid, gaat het in feite over de omgang die er is in het geestelijke leven tussen Christus en Zijn volk. Het is een gesprek tussen Christus als de Bruidegom en Zijn Kerk als bruid: een beurtzang. En wat een omgangen blijven er dan te zijn.

Er komt nogal wat aan de orde: het missende leven, het uitzien van de ziel naar het komen van de Heere over bergen en heuvelen, het zien van verre op de komende Bruidegom, maar ook het omhelzen van Hem en daarna weer de smartelijke geestelijke verlatingen. Dan is daar weer een leven in het gemis. De standen in

De ziel ziet uit naar het komen van de Heere over bergen en heuvelen.

het genadeleven wisselen elkaar af. Soms wordt de bruid gezien als zwart en vuil; soms in Christus, schoon en smetteloos. In allerlei toestanden komt ze naar voren: nu eens vurig in het geloof en de liefde, dan weer slaperig en zorgeloos; nu eens als de strijdende, dan als de triumferende Kerk. Het wisselt gedurig af! Het is een leven van op en neer!

Wat blijkt dan ook steeds weer heel duidelijk in het Hooglied en in de praktijk van het leven van Gods volk? Dat de Heere altijd weer de Eerste is. Bij de aanvang en bij de voortgang! Dan is Hij het Die in Zijn opzoekende liefde die afgeweken en dwalende schapen weer komt op te zoeken. Wat is het opzoekende werk van Christus als de grote Herder der schapen toch een wonder!

Vroege Kerk

Al in de eerste eeuwen van onze jaartelling hebben sommigen zich intensief beziggehouden met de interpretatie van het Hooglied. Zo heeft de zeer omstreden kerkvader Origenes (185-254), ook wel genoemd 'de vader van de allegoresis', een tiendelig commentaar geschreven op het Hooglied. Origenes kreeg vooral naam op het terrein van de Bijbeluitleg en de wijsbegeerte. Hij moet bijzonder geleerd geweest zijn. Hij zou zelfs meer dan 6000 geschriften vervaardigd hebben. We weten dat niet helemaal zeker: het werk van deze zeer sober levende asceet is slechts gedeeltelijk bewaard gebleven, omdat de kerk hem later als ketter beschouwde. Elke Bijbeltekst had volgens Origenes drie betekenissen: een letterlijke, een zedelijke en een geestelijke betekenis. De eenvoudige gelovige had genoeg aan de letterlijke ('vleselijke') betekenis. Een meer gevorderd christen kon de morele richtlijn opvolgen. Maar het hoogst stond de zinnebeeldige betekenis oftewel de 'allegorische'. Dan ontdekte je pas de waarheid achter het waarneembare.

Dat zijn opvatting tot ontsparingen leidde, laat zich raden. Zo zag Origenes met de ark van Noach de ziel van de geheiligden aangeduid, met als lengte, breedte en hoogte het geloof, de hoop en de liefde, met de reine dieren als voorstelling van de hogere vermogens, en de onreine dieren als zinspeling op de lagere, wel noodzakelijke maar gevaarlijke driften. U begrijpt dat we Origenes in zijn allegorische ontsparingen, ook wat betreft de uitleg van het Hooglied, beter niet klakkeloos kunnen volgen.

(wordt vervolgd)

Spiegel & spanningsbron [3]

De Gereformeerde Gemeenten

In de vorige aflevering zagen we dat de evangelische beweging een behoorlijke invloed uitoefende op Gereformeerde Bondskringen. Ds. J.M.D. de Heer signaleert soortgelijke ontwikkelingen in de Christelijke Gereformeerde en Vrijgemaakte kerken. In zijn onderzoek betreft hij ook de Gereformeerde Gemeenten waarin hij zelf als predikant mag dienen. Wij merken in dit hoofdstuk de persoonlijke betrokkenheid van de schrijver.

ds. G. Clements,
Gouda

Ds. De Heer begint zijn onderzoek met de feitelijke vermelding dat het aantal overgangen van de Gereformeerde Gemeenten naar de evangelische gemeenten betrekkelijk gering is. In de jaren 2003-2015 ging het om 388 (doop)leden. Terecht concludeert De Heer dat dit aantal weinig zegt over de aantrekkingskracht van de evangelische beweging op de individuele leden van onze gemeenten.

Lidmaatschap EO

De eerste concrete aanleiding tot opinievorming over de evangelische beweging was de oprichting van de EO in 1967. De terugkerende vraag was toen of men lid kon zijn van de EO en voor de EO-microfoon mocht spreken. Die vraag werd op classes en synoden ten strengste afgewezen. Belangrijkste reden was de leer van de algemene verzoening en het gebruik van het medium TV. 'De EO is doortrokken van een remonstrantse geest', sprak de Particuliere Synode Oost uit. Hoewel men aan EO-zijde deze kritiek probeerde te verzachten, stelde ds. A. Vergunst dat 'de algemene verzoeningsgedachte' een diep ingrijpend verschil maakt waar men niet overheen kan stappen. Men ging echter niet zover om het lidmaatschap van de EO censurabel te stellen, al had een enkele classis dat wel graag gezien.

Eensgezinde afwijzing

Wat opvalt in het overzicht dat ds. De Heer schetst, is de eensgezinde afwijzing van evangelische invloeden door predikanten, ouderlingen en ook godsdienstdocenten van onze gemeenten. In heldere bewoordingen wordt tegen het evangelicalisme gewaarschuwd: 'Wees op uw hoede voor deze valse profetie.' 'Het Evangelisch activisme is levensgevaarlijk.' Het gevaar van de evangelischen ligt volgens deze opiniemakers in een onvolgende besef van Gods heiligheid, in het miskennen van onze doodstaat, in het populaire spreken over God, over Jezus als een vriend die me steunt, over Geestesgaven in plaats van over Geesteswerk, over bekering als een menselijke keuze en over de daarbij behorende grootdoop in plaats van de kinderdoop etc. Terecht schrijft ds. A. Schreuder dat er bij de evangelischen sprake is van 'een breuk met een (reformatorische) traditie van eeuwen'.

In de afgelopen decennia is er binnen de Gereformeerde Gemeenten gepoogd een dam op te werpen tegen het evangelisch arminianisme. Daarmee is niet gezegd dat evangelische invloeden buiten de kerk zijn gebleven. 'Er dringen onmerkbaar onder ons meer evangelische invloeden binnen dan we denken', schrijft ds. G.J.

van Aalst. Volgens ds. A. Moerkerken richt deze invloed zich vooral op een ander type 'geloofsbeleving'; er groeit onder ons een 'fundamenteel verschil van inzicht' over de vraag hoe God een mens bekeert, zo merkt hij bezorgd op.

Blijvende eenheid?

De bestudering van het hoofdstuk over de Gereformeerde Gemeenten roept wel een vraag op. Enerzijds vernemen we de grote zorg van opiniemakers over evangelische beïnvloeding van onze gemeenten. Anderzijds biedt het hoofdstuk geen enkel artikel of lezing waaruit zulke beïnvloeding blijkt. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de onderzoeksvraag die ds. De Heer zichzelf gesteld heeft. Hij richt zijn onderzoek op teksten van opiniemakers. Teksten van gemeenteleden of ambtsdragers waarbij van beïnvloeding sprake zou zijn, vallen buiten beschouwing. Dat heeft iets onbevredigends omdat op deze manier onzichtbaar blijft welke wissels er theologisch in onze gemeenten zijn omgegaan.

Ondertussen schetst ds. De Heer wel een zorgelijke situatie. Jongeren gaan naar evangelisch getinte bijeenkomsten zoals Heart Cry en Jij daar! Opwekkingsliederen dringen de gemeenten binnen via de populaire gele zangbundel. Gemeenteleden die vroeger uit onvrede de kerk verlieten, blijven tegenwoordig intern, maar verlangen naar een ander type prediking. De invloed die er van deze gemeenteleden uitgaat, kan het kerkenraadsbeleid op den duur beïnvloeden. 'Het is te verwachten dat dergelijke ontwikkelingen de eenheid binnen de Gereformeerde Gemeenten onder druk zullen zetten'.

De beste houding die de studerende jeugd volgens ds. De Heer ten opzichte van de evangelische beïnvloeding kan innemen, is de bestudering van de 'klassieke bronnen'. Anders lopen we het gevaar de gereformeerde leer in te wisselen voor de veel oppervlakkiger leer die in evangelische kring circuleert. Ook zou de Middelburgse predikant de evangelische beïnvloeding bespreekbaar willen maken tijdens kerkelijke vergaderingen. Bovenal beseft hij dat onze jongeren 'levende voorbeelden van Godsvreze' nodig hebben. Dan zullen ze het verschil opmerken 'tussen een opgeklopte sfeer', en een diepe verwondering over Gods genade voor verloren zondaren.

Volgende keer een evaluerend slotartikel.

Verslag Generale Synode Grand Rapids

ds. G.J.N. Moens,
Lisse

De Generale Synode van de Netherlands Reformed Congregations (NRC) vergadert om de twee jaar in september in Grand Rapids, Michigan. Op 18 en 19 september kwam de synode weer bijeen.

De Generale synode van de Netherlands Reformed Congregations werd op 19 en 20 september gehouden in het kerkgebouw aan de Covell Avenue in Grand Rapids.

De afgevaardigden van de gemeenten uit Canada en de Verenigde Staten spreken met elkaar over zaken die de gemeenten en het kerkverband aangaan. Er is een diepgewortelde historische band met onze Nederlandse gemeenten. Uiteraard vanwege emigratie, maar in het verlengde daarvan ook in de verbondenheid aan de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. Dit geeft ook inhoud aan de correspondentieband van onze gemeenten met de NRC.

Juist ook in de ontmoetingen rond de vergadermomenten en in de wandelgangen mag nog weleens van hart tot hart gesproken worden. Zo mocht één van onze broeders, te midden van de zorgen waar hij in verkeerde, vanuit de beleving van zijn hart spreken over waar Asaf van spreekt in Psalm 73: 'Het is mij goed nabij God te wesen'. Zulke gesprekken vormen dan wel niet de inhoud van de synodale vergadering, maar het is toch een voorrecht als je elkaar zó mag ontmoeten.

Wenende Jeremia

Ds. P. van Ruitenburg leidde de bidstond aan de vooravond van de Synode. Hij sprak over 'de wenende Jeremia' (Jer. 9:1). Het was

gepaste stof, zo aan de vooravond van de vergadering.

De volgende morgen opende ds. Van Ruitenburg namens de roepende kerk Lynden de vergadering met een korte overdenking uit Psalm 42. Hij bepaalde zijn gehoor vooral bij de verzen 6 en 12: de verlossingen Zijns aangezichts (vers 6) en de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts (vers 12). Bij verkiezing werd het moderamen als volgt samengesteld: ds. J. den Hoed, preses; ds. P. van Ruitenburg, assessor-preses; ds. E. Hakvoort, eerste scriba; oud. J. van Bruggen, tweede scriba; oud. W. Greendyk, quaestor.

Ds. Den Hoed gaf als voorzitter helder en duidelijk leiding aan de vergadering. Vele rapporten en ook een aantal instructies uit de classes kwamen aan de orde. Het voert hier te ver om gedetailleerd op alles in te gaan. Enkele punten uit de vergadering wil ik er voor u uitlichten.

Het zendingswerk in Bolivia, dat de NRC 25 jaar geleden begon, is niet ongezegend gebleven. Inmiddels mag er op meerdere plaatsen in Bolivia zendingswerk plaatsvinden. Ds. M. Rojas uit Bolivia bracht de groeten over namens de Iglesia Reformada de Bolivia.

Zorg over onderwijs

De vergadering verzocht ons om in Nederland de dank over te brengen aan het deputaatschap Bijzondere Noden, in verband met de jaarlijkse donatie aan de scholen in Canada en de Verenigde Staten. Dat wordt zeer gewaardeerd. Overigens zijn er bij de scholen met name in Canada wel zorgen. De wetgeving -vooral in de provincie Alberta- drijft de scholen in het nauw. Een voorbeeld is de zogenaamde 'Bill 24', waar het gedachtegoed van de LGBT-beweging (of in het Nederlands LHBT-beweging) zo doorgedreven wordt dat, als iemand op school behoefte zou hebben aan een contactgroep van die aard, de school dit moet toestaan en de ouders daar niet over mag inlichten. Bovendien stimuleert de Canadese overheid het tot stand komen van deze contactgroepen onder jongeren sterk.

Dit gaat de scholen raken wanneer zij vasthouden aan het Bijbels gedachtegoed. De (nu gedeeltelijke) financiering van de school zou kunnen worden beëindigd; diploma's van deze scholen zouden zelfs niet langer erkend kunnen worden. Ook in Canada ligt de vrijheid van godsdienst in het licht van het hedendaagse gelijkheidsdenken onder spanning.

Een ander punt, ingebracht door de classis Far-West, betreft de vraag hoe we moeten omgaan met embryoadoptie in het licht van Gods Woord. En mogen deze kinderen gedoopt worden? Na bespreking besloot de vergadering een commissie te benoemen die in deze gevoelige materie onderzoek gaat doen. Op de volgende synode zal zij daarover rapporteren. De gedachte is dit onderzoek in overleg te doen met de RCNA (Gereformeerde Gemeente in Nederland) te Chilliwack. Ook zal er contact gezocht worden met 'onze' commissie ethische vraagstukken, die sinds 2016 onder de paraplu van het deputaatschap DMZ functioneert. Hierover zal een publicatie verschijnen.

In de loop van donderdagmorgen 20 september kwam een einde aan de synodale vergadering 2018. De volgende Generale Synode wordt gehouden op 16 en 17 september 2020. Als roepende kerk is aangegeven de gemeente van Beckwith Avenue te Grand Rapids.

Het goede voor Sion

Het was goed de broeders te ontmoeten. Er was ook een broeder in de meest letterlijke zin van het woord: mijn broer uit Alberta was één van de afgevaardigden. De Heere geve de broeders getrouwheid om het goede voor Sion te zoeken.

'Mijn sterkte is het gebed, een gezegend plekje in deze grote woestijn.'

Een feestmaal aan Zijn voetbank

'Mijn ziel is dagen achtereen te neergebogen geweest, maar de Heere heeft het licht van Zijn aanschijn over mij doen lichten, en dat was liefelijker dan het leven. Wij moeten in een harde wereld beproefd worden en vaak onder de roede doorgaan, opdat we niet zullen vergeten wat voor afhankelijke schepselen we zijn, en wat een dierbare Christus wij hebben aan de rechterhand van God om voor ons te pleiten.'

Soms worden we ertoe geroepen om de zonden van onze jonge jaren te eten, en wel met de bittere kruiden van een diep berouw, met een verbroken hart. Wij blijven arme zondaars en hebben de genade van God net zo nodig als in het eerste moment dat we ons gezicht hemelwaarts wendden. O, dat God in al onze beproevingen ons ervan moge weerhouden om een blaam te werpen op de zaak van Christus! Laten we hierom bidden omwille van Hem Die voor ons heeft gebloed en geleden, en voor ons is gestorven.

Ik kan naar waarheid zeggen dat ik niet weet wat het ware geluk betekent, behalve wanneer ik voor God op mijn knieën lig.

We moeten waken over ons hart en ons gedrag, want de satan gaat nog steeds op de aardbodem rond. Wat is de vermaning van de dierbare Heiland nodig, van Hem Die ons beter heeft gekend dan wij onszelf kennen, en Die ook de macht van de satan heeft gekend: Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

Laten wij ons er ook voor wachten de Heilige Geest te bedroeven, door Wie wij verzegeld zijn. Luchtigheid en wispelturigheid, en ook dadelijke zonde zullen dit doen, Moge God ons bewaren, want wij kunnen onszelf niet bewaren. Hij moge ons ook helpen om af te zien van de mens, en ons meer vast te klemmen aan de genadige Jezus.

Het geschapene is juist dat wat God het voor ons doet zijn.

Wat is het een eer om te steunen op de God des hemels, op Hem Die de wereld en al het geschapene in stand houdt! Deze eer bewijst Hij aan een worm. Wat is het een genade om vijftig jaar bewaard te worden in de wegen des Heeren, zonder dat het in die tijd werd toegelaten om schande te brengen over Zijn dierbare Naam, of van Zijn weg af te wijken, en door soevereine genade ondersteund te worden! Bewaard in de kracht Gods door het geloof tot de zaligheid.

Ik heb vandaag aan Zijn voetbank een heel heerlijk feestmaal gehad. Dat zijn mijn liefelijkste ogenblikken. Als ik een kruimel troost nodig heb, snel ik daarheen en dan krijg ik die. Hij is voor mij een gezegende Heiland. Hij brengt mij in het stof, en dan betoont Hij Zich als algenoegezaam, en zegt: 'Vrees niet: Ik ben de uwe, en u bent de Mijne'. Mijn sterkte is het gebed, een gezegend plekje in deze grote woestijn. Ik kan naar waarheid zeggen dat ik niet weet wat het ware geluk betekent, behalve wanneer ik voor God op mijn knieën lig. En terwijl ik mijn gezicht in de tranen kan wassen, is mijn hart vervuld van liefde, vrede en een onuitsprekelijke vreugde vol heerlijkheid. Prijs God van Wie alle zegeningen komen.'

Bron: "Stille overdenking", Mary Winslow; uitg. Den Hertog Houten

Boekennieuws

"Een lied op de sabbatdag", deel 5, uitg. Vereniging tot bevordering van de zondagsrust en zondagsheiliging (Fred. Van de Paltshof 15, 3911 LA Rheden, tel. 0317-614398), 112 pag.; € 5,- (bij tien of meer exemplaren € 3,-), geen verzendkosten.

Een lied op de sabbatdag

De dag des Heeren is een groot geschenk. De dag is het eigendom van de Verbondsgod van het Oude Testament, maar zeker ook het eigendom van de opgestane Zaligmaker van het Nieuwe Verbond. We kunnen de zegen van deze dag niet hoog genoeg waarderen! Geen wonder dat intern en extern alles op de been blijkt om ons en onze kinderen van deze zegen te beroven. We moeten goed beseffen dat, wanneer we de rustdag kwijtraken, we nooit rust meer hebben. Laten we de grote waarde van Gods dag toch als ouders en ambtsdragers (blijven) voorhouden en - niet te vergeten - voorleven!

Er is een vereniging die zich ten doel stelt om de zondagsrust en de zondagsheiliging te bevorderen. Elk streven hiertoe verdient onze steun. Ook al heeft ieder daarvoor zijn eigen stijl en aanpak. Maar de diepe intentie moet ons verbinden. U kunt van deze vereniging lid worden voor een minimaal bedrag.

Om gelden te verwerven voor haar activiteiten en meer bekendheid te krijgen, is zij ook actief in het verspreiden van goede lectuur. Daar getuigt de uitgave van, die de redactie werd toegezonden, met het verzoek om die te bespreken. Het gaat om een door drukkerij Verloop uit Alblasterdam keurig verzorgde uitgave voor weinig geld; slechts vijf euro, zonder verzendkosten.

Na een Ten geleide van ds. B.J. van Boven en een kort Woord vooraf van het bestuur treft u dertig korte hoofdstukjes aan met een geheel verschillende inhoud: een gedicht, een voorval uit

het nabije of verdere verleden. In deze stukjes klinkt de liefde tot Gods dag door. Begrijpelijk, de ene keer aansprekender dan de andere keer. De bedoeling van deze uitgave is om met name op de rustdag wat nuttigs te lezen. Gewoon rustig lezen, voor jong en oud. Laat dat een streven zijn in onze zondagsbesteding en opvoeding, ook op Gods dag.

Mijn broeder, ds. Van Boven, eindigt zijn aanbeveling met een gedicht uit 1766, waarin we de wezenlijke kern van Gods dag horen doorklinken en waarmee ik zijn aanbeveling van ganser harte wil ondersteunen:

*O, genoeglijkst verkeren,
In het bedehuis des Heeren,
Waar men in Gods naam vergaart
Waar men hart en stemmen paart
Om de reine godsdienstplichten
In de Geest, daar te verrichten
Daar heeft Jezus toegezeid
Zijne tegenwoordigheid.*

v. A.

"Volg Mij! De navolging van Christus", ds. J.J. van Eekveld; uitg. Den Hertog, Houten; 94 blz.; € 12,90.

Volg Mij! De navolging van Christus

'Volg Mij'. Dit woord van de Heere Jezus kwam tot Levi in het toluhuis. Het deed zoveel kracht dat hij direct zijn oude leven achter zich liet en de Heere Jezus volgde. Onze broeder, ds. J.J. van Eekveld, neemt hier het uitgangspunt in zijn goed leesbare boekje over de navolging van Christus. Ook de roeping van Abram is een terugkerend Bijbels uitgangspunt. Eerst wordt ingegaan op de weg van Christus en de weg van de Kerk. Er moet onderscheid gemaakt worden tussen het borgtochtelijke van Christus en de navolging van Christus. Daarna wordt ingegaan op navolging in de Schrift en in de kerkgeschiedenis. Bij dat laatste worden er onder meer enkele lijnen aangegeven uit "De navolging" van Thomas à Kempis.

In het volgende hoofdstuk gaat de schrijver uitvoerig in op de woorden: 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij'. Indringend is het hoofdstuk "Lijden om Christus' wil". Vanuit Filippenzen 2:5 wordt ingegaan op de gezindheid van Christus. Onderwijzend is het hoofdstuk "Navolging en heiligmaking". Hier worden enkele zaken genoemd uit het prachtige boek van Walter Marshall, "De evangelische heiligmaking". In het laatste hoofdstuk gaat het over 'het lopen in de loopbaan'.

In kort bestek wordt in deze uitgave veel geboden. Vanuit de Schrift en vanuit de werken van gereformeerde theologen wordt

dit tere onderwerp pastoraal aan de orde gesteld. In de navolging staat Christus Zelf centraal. Alleen in de geloofsge-meenschap met Hem kan er immers de gezegende vrucht van de navolging zijn. De geloofsvereniging met Christus is hier hét grote heilgeheim. Ernstig wijst de schrijver op de eis om de Heere te volgen. Een eis die ligt in onze goede schepping, in de roepende stem van het Woord en in Gods verbond. 'Ik vrees dat wij er veel te weinig bijilstaan wat Gods verbondseis betekent. Daaraan verbonden beseffen we veel te weinig hoezeer Gods verbondseis onze schuld verzwart'.

Graag onderstreep ik de wens van de auteur in het voorwoord: 'Moge de Heere deze uitgave zegenen en ons doen beseffen hoe levensnoodzakelijk het is Hem te leren volgen en Zijn voetstappen te drukken'.

ds. W. Harinck, Utrecht/De Meern

Schatten verzamelen

mevr. A. Janse-Pieterman, Rijssen

In de tuin zijn overal schatten begraven. Bauke houdt z'n feestje. Zijn vrienden mogen deze schatten proberen op te zoeken. Dat blijkt nog een hele zoektocht. Uiteindelijk hebben ze allemaal hun schat gevonden. Iedereen is blij!

In de Bijbel is er ook een man die een schat vond (Matth. 13). Er waren in die tijd geen kluisen waarin je schatten of geld kon bewaren. Er was geen bank, waar je geld naar toe kon brengen. Je begroef de waardevolle spullen of eigendommen in de grond. Je begrijpt dat deze man er alles voor deed om de akker te kunnen kopen. Zo zou hij de bezitter worden van deze kostbare schat.

Wat voor schatten verzamel jij op deze aarde? Dat kan van alles zijn. Misschien ga jij wel helemaal op in een bepaalde sport of iets anders waar je vaak mee bezig bent. Dingen die jij heel belangrijk vindt. Eigenlijk belangrijker dan God Zelf. Dat zijn voor jou schatten op deze aarde. Maar weet je wat de Heere vandaag tegen je zegt? Verzamel geen schatten op de aarde (Matth. 6:19-20). Dat maakt je niet gelukkig, want op de dag van je sterven zul je alles van deze aarde moeten achterlaten. Al zou je de beste sporter van de wereld worden. Al zou je later miljonair zijn. Als je sterft, kun je nog geen cent meenemen.

Weet je wat het allerbelangrijkste voor jou is? Dat je de Heere leert kennen en Hem dagelijks mag dienen. Zo zal Hij jouw schat zijn. Die schat kan nooit van je afge-

nomen worden. Want dan heb je een schat in de hemel. En zal alles van Hem je hele hart vervullen! Dan ben je schatrijk.

*Weg wereld, weg schatten,
gij kunt niet bevatten,
hoe rijk dat ik ben.
'k Heb alles verloren,
maar Jezus verkoren,
Wiens eigen ik ben!*

vervolgverhaal

42

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Nu moet je me alleen laten, Dunaj. En jullie ook'. Palko maakt een weids gebaar naar alle vogels, vlinders en bijen. 'Ik ga lezen!'

Geen prins zou een mooiere zetel kunnen wensen dan Palko op dit ogenblik bezit. De rots is bedekt met een dikke laag mos, dat de kleur heeft van smaragd. Prachtige wilde rozen met bleekroze bloemen staan er als een krans omheen. En vóór deze koninklijke 'stoel' ligt het dal, Palko's heerlijke Zonnevallei.

Deze dag gebeurt het dat Palko zijn nieuwsgierigheid en ongeduld niet langer kan bedwingen. 'Nu we toch met z'n allen iedere dag uit het Boek lezen', zegt hij om zichzelf te verontschuldigen, 'kan ik best eens op de laatste bladzijde kijken: 'En

Hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomend uit de troon Gods en des Lams', leest hij.

'O, wat prachtig!' roept hij uit. 'Dit moet werkelijk het Land zijn waar de zon niet ondergaat. Ik voel het diep in mijn hart. Die schitterende rivier, die uit de troon van God en van het Lam komt. Eén ding zou ik wel willen weten: wat zou het voor een Lam zijn Dat een troon heeft in de hemel?' Hij kijkt omhoog naar de verre blauwe lucht. 'Het Lam. O, wacht, ik weet het al. Het is het Lam Gods, zo noemde Johannes

de Doper Jezus! Maar, die bomen die altijd vrucht dragen, het hele jaar door? Wat zou dat betekenen? 'Er zal geen vervloeking meer zijn tegen iemand'. Dat is natuurlijk dat niemand meer vuile en slechte dingen zegt!'

Als hij tot deze slotsom is gekomen, neemt hij zich voor aan alle houthakkers te zeggen dat ze niet meer mogen vloeken en spotten.

'Wie zouden de dienstknechten zijn rond de troon? Wat zou ik daar graag willen staan! Als Hij mij maar wilde aannemen als één van hen!'

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Goudswaard, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Katwijk aan Zee,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Te Randburg (Zuid-Afrika),
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
Te Uddel, ds. A.H. Verhoef
te St. Catharines (Ontario, Canada);
Te Zwolle, ds. G.J.N. Moens te Lisse.

Bedankt:

Voor Den Haag-Scheveningen en Lelystad,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
Voor Krabbendijke,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Middelburg-Zuid,
ds. A. Schot te Nunspeet;
Voor Moerkapelle,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Oostkapelle,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
Voor Oudemirdum,
ds. G. van Manen te Elspeet;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. W.A. Zondag te Woerden;
Voor Rijssen-West,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

PASTORIEZORGEN

Ds. J.S. van der Net (76) uit Houten moest vanwege een vermoede bacteriële infectie worden opgenomen in het ziekenhuis in Nieuwegein. Daar heeft hij een verdrietige boodschap ontvangen. Na verschillende scans is namelijk vast komen te staan dat hij een secundaire tumor in zijn nek heeft, wat veel pijn veroorzaakt. Hij heeft daardoor veel pijnbestrijding nodig. Al met al zijn de zorgen niet gering. Op zondag 7 oktober - vlak voor zijn ziekenhuisopname - had hij nog in Leiderdorp Woord en sacrament bediend. Het ging over het einde van Mozes op de berg Nebo. Van daaruit mocht hij tóch van verre Immanuëls-land aanschouwen. Al is de weg voor onze emeritus broeder menselijkerwijs niet te overzien, dft uitzicht moge geschonken en bestendigd worden, opdat met Zondag 10 van ons troostboek alle dingen uit Gods vaderlijke hand mogen worden aanvaard. Hem, zijn vrouw en gezin betrouwen we van harte toe onder deze almachtige en wijze handen.

v. A.

GENERALE SYNODE 2019

Reeds nu willen wij u meedelen dat de volgende Generale Synode zal gehouden worden op woensdag 11 en donderdag 12 september 2019. De synodevergadering zal voor het eerst plaatsvinden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda. Aanvang 10.00 uur. Voorafgaand aan deze vergadering zal een bidstond gehouden worden op dinsdag 10 september, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Barendrecht. Aanvang 19.30 uur. In deze dienst hoopt de preses van de vorige synode, ds. J.J. van Ekeveld, voor te gaan. Ook geven we hierbij de data voor de vervolgzitting aan u door, namelijk woensdag 9 en donderdag 10 oktober 2019. Namens de roepende kerk van Aagtekerke, ds. A.P. Baaijens, preses S. de Visser, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES OP 24 SEPTEMBER 2018 IN DE SIONKERK TE GOES

Ds. A.J. de Waard opent namens de roepende kerk van Nieuwdorp de vergadering op de gebruikelijke wijze. O.a. de volgende zaken worden gememoreerd:

Jubilea

Op 3 april was J.J. Verdonk 35 jaar organist in de gemeente van 's-Gravenpolder. Op 12 september was ouderling Westerbeke uit Borssele 12,5 jaar ambtsdrager. Hij heeft de eerste 8 jaar als diaken gediend.

Overleden

Op 3 augustus overleed P. de Waal in de leeftijd van 87 jaar. Hij heeft de gemeente Kamperland met een onderbreking van 11 jaar mogen dienen als diaken van februari 1975 tot maart 2003.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld:

ds. A.J. de Waard, preses. ds. D. de Wit, assessor, ds. C. van Krimpen, assessor, oud. M. Blankenstijn, quaestor en oud. P. van Vijven, scriba.

Van de classis Middelburg is een brief binnengekomen met de vraag om in de classis

Goes, net als in de classis Middelburg, een jongerencommissie in te stellen en eens per jaar een classicale jongerenavond te organiseren. Deze brief wordt aangehouden en zal geagendeerd worden voor de volgende classisvergadering.

Van het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg is een brief ontvangen waarin wordt gevraagd om namens de classis Goes een lid voor deze Raad van Advies te benoemen.

Het werk van De Vluchtheuvel valt onder de diaconale taken. Daarom wordt aan classisdiaken Dek gevraagd deze taak op zich te nemen.

Enkele appelzaken worden in aanwezigheid van alleen ambtsdragers behandeld.

Assessor ds. Van Krimpen spreekt zijn blijdschap uit over de eenheid die weer ervaren mocht worden, ook in de besluiten die genomen moesten worden.

Als roepende kerk voor de volgende classisvergadering, die woensdag 16 januari 2019 in een van de zalen van de Sionkerk te Goes gehouden zal worden, wordt Rilland-Bath aangewezen.

Nadat de preses iedereen dankgezegd heeft voor de aangename en broederlijke wijze van vergaderen wordt de vergadering op de gebruikelijke wijze gesloten door ouderling J.R. de Visser.

P. van Vijven, scriba.

“
WIE NIET WEEET WAT DE ZONDE IN DE WERELD UITGEWERKT ZOU HEBBEN ALS CHRISTUS NIET TUSSENBEIDE WAS GEKOMEN, KAN DE GROOtheID VAN CHRISTUS' LIEFDE NIET OVERZIEN.

THOMAS BOSTON

Berichten

ZEEUWSE ZENDINGSMIDDAG

Op zaterdag 10 november organiseren de zendingscommissies van de classes Goes, Middelburg en Tholen hun 56^e Zeeuwse zendingsmiddag, ditmaal in de Rehobothkerk van de Gereformeerde Gemeente te Tholen. Aanvang 14.30 uur. Openingswoord door ds. G.W.S. Mulder. Daarna overhandigen de kinderen van de -12-verenigingen uit Tholen de opbrengst van de verkoop van oud papier. Hierna zal H. Visser iets vertellen over zijn opleiding tot evangelist; hij hoopt in 2019 uitgezonden te worden naar Albanië. Sluiting door ds. P.D. den Haan. Collecte t.b.v. het zendingswerk.

BIJEENKOMST TER HERDENKING VAN 400 JAAR SYNODE VAN DORDRECHT.

Bijeenkomst ter herdenking van '400 jaar Synode van Dordrecht' op donderdag 1 november, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen, op initiatief van de reformatorische kerken in Rhenen, Achterberg en Elst, m.m.v. een viertal inleiders, t.w. ds. J.H. de Vree (opening), L. van der Tang, A.M. van Manen (vertelling voor de jeugd) en ds. F. Mulder (sluiting). Collecte voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht.

BRUSSENMIDDAG TE OPHEUSDEN

Vanuit het Preventieteam Neder-Betuwe organiseert Eleos op zaterdag 10 november een Brussenmiddag in De Biezenwei, Fazantstraat 29, Opheusden. Aanvang 13.30 uur. Kinderen van 8-12 jaar die een broer of zus hebben met psychische problemen of een beperking, zijn met hun ouders welkom op deze middag. Voor ouders is er een apart programma.

Voor vragen en aanmelden:

brussendagopheusden@eleos.nl

Meer informatie: www.eleos.nl/nieuws/brussenmiddagopheusden

Deze activiteit wordt ondersteund door de Samenwerking Christelijke Jeugdhulp. Daarin participeren naast Eleos: Leliezorggroep, Driestar educatief, Ds. G.H. Kerstencentrum, De Vluchtheuvel, Helpende Handen, Talenta, Schutse, Hoornbeek Connect, Adullam, Schuilplaats en Siloah.

CONGRES REFORMATISCHE OUDERSCHAPS VERENIGING TE GOUDA

De Reformatorische Ouderschaps Vereni-

ging (ROV) houdt op vrijdag 8 november, van 9.30-15.15 uur, een congres met lezingen en workshops onder het thema 'Ouders verbinden?!' Locatie: gebouw Driestar Educatief te Gouda. Gratis voor leden. Niet-leden betalen een bijdrage. Aanmelding verplicht via www.rovereniging.nl Kinderoppas is aanwezig.

HERVORMINGSVOND TE GOES

Hervormingsavond op woensdag 31 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Sionkerk van de Gereformeerde Gemeente te Goes, m.m.v. het mannenkoor De Lofzang en Arjan Breukhoven, orgel. Spreker: ds. M. Karens. Collecte t.b.v. deputaatschap Bijzondere Noden (hulp Noord-Korea).

EVANGELISATIE-AVOND TE KLAASWAAL

Samen zingen in de Rehobothkerk van de Gereformeerde Gemeente te Klaaswaal op vrijdag 16 november, aanvang 19.30 uur.

VERKOPINGEN

Aalst

Verkoop door de zendingsvereniging Dorcas van de Gereformeerde Gemeente te Aalst op zaterdag 3 november, van 10.00-14.30 uur, in dorps huis 't Gement, Donkerstraat 19. De opbrengst is voor de zending, de evangelisatie en de vakantieweken voor mensen met een beperking.

Katwijk aan Zee

Verkoop door de activiteitencommissie en de vrouwenvereniging Martha van de Gereformeerde Gemeente te Katwijk aan Zee op zaterdag 3 november, van 10.00-14.00 uur, in de aula van de Ds. G. Voetius school, Louise de Coligny laan 1. De opbrengst is voor de kerk en het deputaatschap Bijzondere Noden (ramp in Sulawesi).

Oudemirdum

Verkoop door de vrouwenvereniging Niet in eigen kracht van de Gereformeerde Gemeente te Oudemirdum op zaterdag 27 oktober, van 10.00-14.30 uur, in het kerkgebouw. De opbrengst is bestemd voor goede doelen.

Poortugaal

Verkoop door de vrouwenvereniging Dorcas van de Gereformeerde Gemeente te Poortugaal op zaterdag 3 november, van

10.00-14.00 uur, in de kerk. De opbrengst is voor zending, evangelisatie en bijzondere noden.

Stolwijk

Verkoop door zendingsvereniging Kleine kracht van de Gereformeerde Gemeente te Stolwijk op zaterdag 3 november, van 10.00-13.00 uur, in de zalen van de kerk. De opbrengst is bestemd voor zending en evangelisatie.

Westkapelle

Verkoop door de vrouwenvereniging Hoop op zegen van de Gereformeerde Gemeente te Westkapelle op zaterdag 3 november, van 14.00-16.30 uur, in 'Westkapelle Herrijst' (op de markt). De opbrengst is voor zending en diaconaal gastenhuis de Oase.

ZANGAVONDEN

Bodegraven

Zangavond t.g.v. het 50-jarig jubileum van het gemengd koor Deo Favente te Bodegraven op zaterdag 10 november, aanvang 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente, met medewerking van o.a. dit zangkoor en enkele musici.

Geldermalsen

Psalmsangavond op zaterdag 17 november, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Geldermalsen, met zangondersteuning door de Betuwse bovenstemgroep, het mannenkoor Rehoboth en organist Arie Kortleven. Opening en sluiting door ouderling B. Stam. Dhr. Schouten vertelt over het werk van de stichting Ontmoeting. Collecte t.b.v. deze Stichting.

Heusden

Koor- en samenzangavond op zaterdag 3 november, aanvang 19.30 uur, in de Grote- of Catharijnekerk te Heusden, m.m.v. 's Grevelduins mannenkoor de Lofzang uit Sprang-Capelle, organist Arthur Vlot, jongerenkoor Cantilena uit Werkendam en organist Anton de Raad. Leiding: evangelist H.J. van den Boogaart. Collecten t.b.v. evangelisatiepost Tilburg en voor bestrijding van onkosten.

Hoogeveen (Noordscheschut)

Psalmsangavond op vrijdag 2 november, aanvang 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente, Coevorderstraatweg 50 te Noordscheschut. Opening en meditatie: evangelist S. de Visser.

M.m.v. gemengd koor Jeduthun uit Genemuiden en kinderkoor Jeruël van de Eben-Haëzerschool. Collecte t.b.v. betaling rente en aflossing kerk.

Rhenen

Zangavond op zaterdag 3 november, aanvang 19.15 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen, m.m.v. kinderkoor De kleine harp en tienerkoor Jedidjah, organist Bert Roest, kinderkoor Obadja en organist Jasper Huibers. Vertelling door Marjon Snellen. Collecte voor de Mannafields school in Schotland.

ORGELCONCERT TE ASPEREN

Orgelconcert door Kees Doornhein met samenzang op zaterdag 10 november, aanvang: 20.00 uur, in de Hervormde Kerk te Asperen, Voorstraat 2. Collecte voor de Spaanse Evangelische Zending (SEZ).

PSALMENPROJECT ALLE 150

Op initiatief van de Leidse Calvijncrinking klinken op 31 oktober, 1 en 2 november (vanaf 19.00 uur) en 3 november (hele dag, vanaf 6.45 uur) alle coupletten van alle Psalmen in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Leiderdorp. Naast de Psalmen van 1773 worden er ook psalmen gezongen van Datheen, Revius en de berijming van ds. C.J. Meeuse. We nodigen iedereen uit om (een gedeelte) mee te zingen of te komen

luisteren. Collecte voor de Werkgroep Vervolgde Kerk van de Gereformeerde Gemeenten en voor de Faculté Jean Calvin, een Franse protestantse theologische faculteit in Aix-en-Provence. Zie voor meer informatie: psalmenprojectalle150.wordpress.com.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op 11 oktober is G. Kok, lid van onze gemeente, benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Deze koninklijke onderscheiding, die hij ontving uit handen van burgemeester J. Heijkoop, werd hem verleend ter gelegenheid van zijn 40-jarig jubileum (en tevens afscheid) als hulpkoster van onze kerkelijke gemeente. Kok heeft zich de afgelopen jaren op verschillende terreinen als vrijwilliger mogen inzetten voor kerk, school en maatschappij.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

PROMOTIE

Op vrijdag 13 oktober mochten we in de aula van de rijksuniversiteit Groningen getuige zijn van de promotie van ons gemeentelid en organist Dirk van Kekem. Hij verdedigde zijn proefschrift en verkreeg daarmee de graad van doctor. Het proefschrift is getiteld:

“Dynamics of the Lorenz-96 model. Bifurcations, symmetries and waves”. Het proefschrift is gewijd aan het atmosferisch model van Edward Lorenz uit 1996, een testmodel dat speciaal geconstrueerd is om fundamentele vragen met betrekking tot de voorspelbaarheid van de atmosfeer te bestuderen. De doelstelling van het onderzoek was het ontrafelen van de dynamische structuur van het Lorenz-96 model, iets wat nog niet eerder systematisch was onderzocht. Het dankwoord in de dissertatie begint met: ‘Allereerst en vooral past het mij God te danken die mij de kracht en het licht gaf om mijn onderzoek te doen en dit proefschrift te schrijven. Het logo van de universiteit drukt dit uit met de woorden: Verbum Domini Lucerna Pedibus Nostra, oftewel: Het Woord des Heeren is een lamp voor onze voeten, een verwijzing naar Psalm 119:105 waarmee de stichters van deze universiteit hebben beleden dat ze zich wilden laten leiden door het Woord van God’. Het is onze hartelijke wens dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze studie en promotie en we feliciteren Dirk met dit resultaat.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Groningen

Kerkdiensten

ZONDAG 28 OKTOBER 2018

Aalburg 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Aalst 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. J. van Laar; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. H. Brons; Beekbergen 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 18.00 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Dinteloord 14.30 uur stud. P.C. Vlot; Dirksland 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 (dovendienst) en 19.00 uur (dovendienst) ds. W.J. Karels; Dordrecht 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Drachten 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven

17.30 uur ds. H.J. Agteresch; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 19.00 uur ds. M. Joosse; Goes 9.30 uur ds. G.J.N. Moens en 18.00 uur ds. C. Harinck; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. P.C. Vlot; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. A. Schot; Haamstede 19.15 uur ds. G.J. Baan; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Hoedekenskerke 18.00 uur ds. S. Maljaars; Hoofddorp 9.30 uur ds. J. Driessen; Hoogeveen 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hoogvliet 19.00 uur ds. A. Verschuure; Houten 19.00 uur ds. B. Labee; Kampen 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. C. Harinck; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Laar; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur (H.D.) ds. B.J. van Boven; Leerdam

19.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Mijdrecht 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Nieuwdorp 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Nieuwe-Tong 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Nijkerk 9.30 uur ds. H. van der Heiden en 18.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Nisse 14.30 uur ds. D. de Wit; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. C. Sonneveld; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Oude-Tong 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Poedereijen 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 15.00 uur ds. G. van Manen; Puttershoek 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Ridderkerk 9.30 en 18.00 uur ds. G. van Manen; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. M.H. Schot; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. W. Silfhout;

Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 15.30 uur (H.D.) ds. H. van der Heiden; Sint Annaland 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Sliedrecht 11.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. P. Mulder; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. W. Mouw; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. F. Mulder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Urk 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C. Hogchem; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 en 15.30 uur ds. H. Brons; Waarde 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Waardenburg 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Schipper; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 15.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen.

DINSDAG 30 OKTOBER 2018

Mijdrecht 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. C.J. Meeuse.

WOENSDAG 31 OKTOBER 2018

Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. C. Sonneveld; Amsterdam 14.30 en 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. M. Joosse; Hilversum 19.45 uur (hervormingsdienst) ds. C. van Ruitenburg; Hoofddorp 19.45 uur (hervormingsdienst) ds. J. Schipper; Nieuwer ter Aa 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. J.J. van Eckeveld; Nunspeet 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. A. Schot; Oosterland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ouddorp 19.00 uur (hervormingsdienst) ds. G. Pater; Puttershoek 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Ridderkerk 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Vlaardingingen 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. H. Brons; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. D. de Wit; Wierden 15.00 en 19.30 uur ds. A. Verschuure.

DONDERDAG 1 NOVEMBER 2018

Aalburg 19.30 uur ds. A. Schot; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Eckeveld; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Nisse 19.30 uur ds. G. Pater; Rheden 14.00 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Wageningen 19.30 uur (hervormingsdienst) ds. H. van der Heiden.

VRIJDAG 2 NOVEMBER 2018

Lelystad 19.00 uur (hervormingsdienst) ds. W.A. Zondag; Terneuzen 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.B. Zippro.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 OKTOBER 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam

(Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur leesdienst; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Groeit u met me mee?

Ds. J. Fraanjeschool
voor basisonderwijs

In verband met groei en een gewijzigde managementstructuur is bij ons in Barneveld plaats voor nieuwe collega's

Wij zoeken

een teamleider

Kijk voor meer informatie op www.fraanjeschool.nl
Of bel direct met dhr. De Jager: 06 206 131 24

DM

D-SIGN MAKERS
RECLAME DIE BLIJFT HANGEN

GEZOCHT: **MONTAGE MEDEWERKER / BELETTERAAR**
OOK WEL "IEMAND MET 2 RECHTER HANDEN" GENOEMD

WIE ZIJN WIJ?
D-SIGN makers is een jonge en actieve onderneming die zich heeft gespecialiseerd in professionele signing. Bij D-SIGN makers kun je terecht voor een breed scala aan reclame-uitingen. Denk aan autobeleettering, reclameborden, gevelreclame, lichtreclame, spandoeken etc.

WAT BIJEN WIJ?
Een afwisselende functie binnen en buiten het bedrijf. Je komt terecht in een jong en gemotiveerd team. We bieden je een fulltime baan met een passend salaris.

WAT HEB JE DAARVOOR NODIG?

- Een positieve instelling
- Een nauwkeurige en efficiënte werkhouding
- Rijbewijs B

ENTHUSIAST GEWORDEN?
Stuur je CV en motivatie naar info@d-signmakers.nl t.a.v. Marcel Aalbers.

HEB JE NOG VRAGEN?
Neem dan contact op met Marcel Aalbers via telefoonnummer 0318-711000.

FOKKERSTRAAT 20 | VEENENDAAL | WWW.D-SIGNMAKERS.NL

“

**HET IS DWAASHEID OM
OVERDREVEN MOEITE TE
DOEN VOOR VERGANKELIJKE
ZAKEN. DIE MOETEN WE
TOCH ACHTERLATEN BIJ
ONS STERVEN. LATEN WE
ONVERGANKELIJKE ZAKEN
TOT ONS HOOGSTE GOED
MAKEN.**

MATTHEW HENRY

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

KOSTER

EEN ZORGZAME BEGRAFENIS

Stationsweg 419, 3925 CD Scherpenzeel

Scherpenzeel / Barneveld e.o. (24/7):

033 277 0555

Tarieven en gratis wilsbeschikking op:
www.kosterbegrafenisonderneming.nl

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Te vondeling gelegd

Home of Love ontfermt zich over hen

Maak uw gift over op
NL56 RABO 0347 3760 29
t.n.v. Hudson Taylor/SBHC
te Dordrecht.

Of doneer via: www.hudsonstaylor.nl

Helpt
u mee?

Roepen uit de nood

Voor mensen met een lichamelijke
beperking en hun familieleden |
Zaterdag 27 oktober - 14.30 uur |
's-Gravenpolder | ds. K. Boeder

ADD en zwakke executieve functies

Voor ouders en beroepsopvoeders van
kinderen met ADD | *Dinsdag 30 oktober -*
19.45 uur | 's-Gravenpolder | mevr. A.J. van
Belzen MSc

Wonderlijk gemaakt speciaal voor thuis

Voor ouders van kinderen met een
verstandelijke beperking | *Donderdag*
1 november en donderdag 15 november -
19.45 uur | Apeldoorn

Dementie in de thuissituatie

Voor mantelzorgers van mensen met
dementie | *Dinsdag 6 november - 19.30 uur*
Goes | mevr. J. Berghuis-Middelkoop

Ze zijn gedoopt – de plaats van mensen met autisme en een verstandelijke beperking in de Bijbel en in de gemeente

Voor ouders van kinderen met autisme
en een verstandelijke beperking
Donderdag 15 november - 19.45 uur |
Dordrecht | ds. D. de Wit

Pastorale en persoonlijke ervaringen

Voor mensen met Spina Bifida en ouders
van kinderen met Spina Bifida
Donderdag 15 november - 20.00 uur |
Leerdam | ds. J. van Laar

helpende
handen

staat
naast je

Gods hand door lijden en verdriet

Voor volwassenen met een visuele
beperking en hun partners | *Zaterdag*
24 november - 10.00 uur | Woerden |
ds. A. Schreuder

Opgroeien met autisme

Voor jongeren met autisme | *Zaterdag*
1 december - 10.30 uur | Woerden

Voor meer informatie en aanmelden: **0348 48 99 70** • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

SCHILD SERIE ACTUEEL

Bestel onze lesbrieven voor toerusting thuis en op school:

- De Synode van Dordrecht (1618-1619)
- De staat Israël
- Israël en de Palestijnen
- Evolutie én schepping? (theïstische evolutie)

Set van 4 onderwerpen (op 2 niveaus): € 12,50,- (inclusief verzendkosten).

Grotere aantallen voor gereduceerde prijzen.

Stichting Ds. G.H. Kerstencentrum Veenendaal
Tel: 0318-517310
Email: schildserie@koc.nu

Beth-San, Moerkapelle:

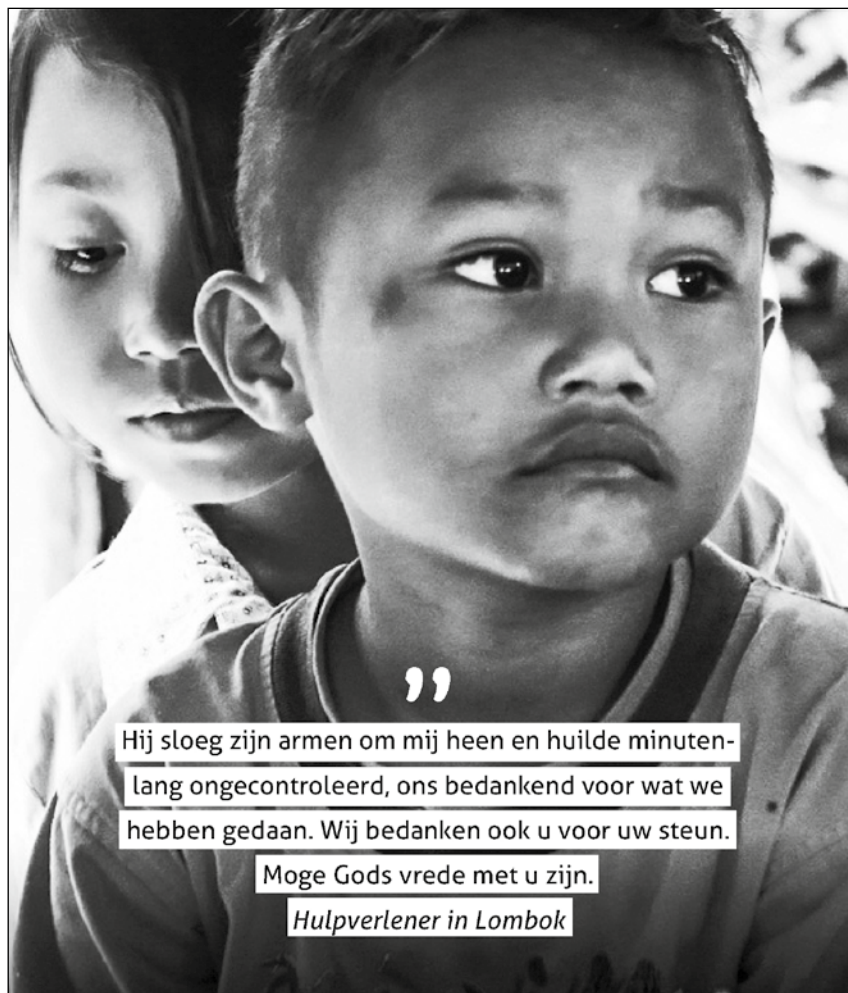
- Begeleider, 24-32 uur per week

De Akker, Bodegraven:

- Begeleider woning 12, 18-24 uur per week
- Begeleider De Rank, 16-20 uur per week
- Begeleider intensieve begeleiding woning 20, 32-36 uur per week

Solliciteer via werkenbij.siloah.nl

Siloah richt zich op het bieden van zorg en ondersteuning aan mensen met een handicap waarbij de vraagstelling van de cliënt centraal staat. Siloah maakt deel uit van Zorggroep Sirjon.

”

Hij sloeg zijn armen om mij heen en hilde minutenlang ongecontroleerd, ons bedankend voor wat we hebben gedaan. Wij bedanken ook u voor uw steun.

Moge Gods vrede met u zijn.

Hulpverlener in Lombok

HULPVERLENING LOMBOK EN SULAWESI

“Families hebben alles verloren. Het is zo overweldigend om zoveel verwoesting te zien”, vertelt een hulpverlener op Lombok. De hulpverlening aan de slachtoffers in Sulawesi en Lombok is inmiddels in volle gang. “We hebben God gebeden of Hij ons naar de juiste plaatsen wilde leiden, daar waar de hulp nog het minst aanwezig is. Nu mogen we in verschillende dorpen schoon drinkwater, voedsel en tijdelijk onderdak aanbieden. Zo kunnen we hier als kerk getuige zijn van Christus, door simpelweg gehoorzaam te zijn aan wat de Heere ons vraagt te doen. Wanneer we het voor deze mensen doen, doen we het voor Hem.” Hulpverleners zijn dag en nacht in touw, en vragen ons voor hen te bidden. Helpt u mee en wilt u ook bidden voor een zegen op hun werk?”

IBAN NL52 INGB 0000 307447
o.v.v. aardbevingen Indonesië

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

terdege is 35 jaar!

Vier het mee!

Binnenkort in Terdege:

- * Verkeersslachtoffer en dan?
- * Ds. C.P. de Boer over huisgodsdiens
- * Favoriete souvenirs en andere vakantie verhalen

6 maanden terdege € 35,-

Ga naar terdege.nl/saambinder of bel 055-5390300

Reformatisch Dagblad | magazines

Aan de slag in ons kinderdagcentrum?

Coördinator
(24 uur per week)

Locatie:
KDC De Mirte,
Gouda

Begeleider
(2 uur per week)

Locatie:
KDC De Mirte,
Gouda

Solliciteer via werkenbij.siloah.nl

Siloah richt zich op het bieden van zorg en ondersteuning aan mensen met een handicap waarbij de vraagstelling van de cliënt centraal staat. Siloah maakt deel uit van Zorggroep Sirjon.

UITNODIGING

D.v. vrijdag 23 nov. 2018
Geref. Gemeente Veenendaal
Vijftien Morgen 51 - aanvang 19.30 uur

Gods hand in ons leven?!

Spreker: Dhr. W. Visser

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl tel: 06-49 49 94 99

NU OOK IN DE HOEKSCHEN WAARD

VAN WAGENINGEN
BEGRAFENISVERZORGING

Na ruim 50 jaar als familiebedrijf op Goeree-Overflakkee werkzaam te zijn geweest willen wij onze activiteiten uitbreiden naar de Hoeksche Waard.

Ons familiebedrijf kenmerkt zich door betrokkenheid, betrouwbaarheid en persoonlijk contact.

Wij verzorgen alleen begravenissen.

Voor informatie:
J. van Wageningen
Westdijk 31, 3244 BM Nieuwe Tonge
Telefoon 0187 651616 Mobiel 06 53241569

www.begrafenisverzorgingvanwageningen.nl

Voor emigratie naar Canada
Bel J. van Leenen: 00-1-780-464-5357

 HARKES
Begravenissen

Voorfischeweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

EEN LIED OP DE SABBATDAG

MEDITATIEF ORGELSPEL OVER DE PSALMEN

André Nieuwkoop
bestel via: bestelmuziek.nu

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

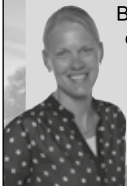
T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

HULP NA EEN *ongeval*

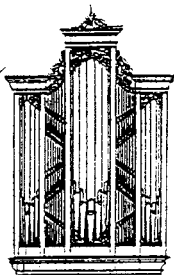

Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108

Orgelmakerij
Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

Op zoek naar een nieuwe vloer? Uw oude vloer weer als nieuw?

Wij komen met vloerstalen aan huis.
Eerlijk advies en u betaalt nooit teveel.

De Vloerenkoning.nl

T: 06-19557166 of 078-6764052

E: info@devloerenkoning.nl

I: www.devloerenkoning.nl

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers be-
schouwt de Bijbel als een boek voor
oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie.

Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

HEIDELBERG & DORDRECHT

d'Amandelhof Capelle a/d IJssel

Voor ons woonzorgcentrum d'Amandelhof in
Capelle aan den IJssel zoeken wij een

Teamleider Diensten

16 - 20 uur per week

Zin in een afwisselende baan, leuke
collega's en een interessante nieuwbouw-
uitdaging?

Kijk op werkenbij.cedrah.nl voor
de volledige functiebeschrijving en
solliciteer direct online.

Woonzorgcentrum d'Amandelhof

Fluiterlaan 52, Capelle a/d IJssel

T 010 - 450 91 22

E amandelhof@cedrah.nl

www.cedrah.nl

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

UW EIGEN CHALET IN ZEELAND

NIJWE CHALETPLAATSEN OP CAMPING SCHOOLZICHT

EEN ÉCHTE
FAMILIECAMPING
VOOR JONG EN OUD
OP VEELZIJDIG
WALCHEREN
VLAKBIJ DE
NOORDZEEKUST

VOOR MEER INFORMATIE KIJK OP
WWW.SCHOOLZICHT.NL OF BEL (0118) 58 33 33
U BENT ALTIJD WELKOM IN AAGTEKERKE

**Camping
Schoolzicht**

Bunyan

kost Cubaan maandsalaris

Maar vraag houdt aan

Betaalt u mee?
 NL65 0301 9573 63
 t.n.v. SEZ
 o.v.v. Najaarsactie

Spaanse Evangelische Zending

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
 tel. 06-27269502 - b.g.g. 06-28298697
 e-mail: info@sez.st

www.sez.st shop.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
 Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
 Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

SGP Zeeland viert verjaardag
Komt u ook?

 Sprekers o.a. Kees van der Staaij
 Menno de Bruyne
 ds. M. Klaassen

met een bijdrage van SGP-jongeren

m.m.v. **100 jaar SGP koor**
 o.l.v. Peter Wildeman
 Vleugel: Joost van Belzen
 Robert Cekov orkest

 Nieuwe Kerk Middelburg

2 november 2018
 Aanvang 20.00 uur, kerk open 19.30 uur

SGP 100

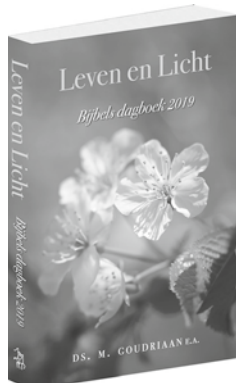
Toegang vrij - Collecte voor de onkosten
 Na afloop gelegenheid voor een hapje en drankje.

✓ **Ambtskleding**
 ✓ **HERENKLEDING**
 ✓ **Trouwkostuums**

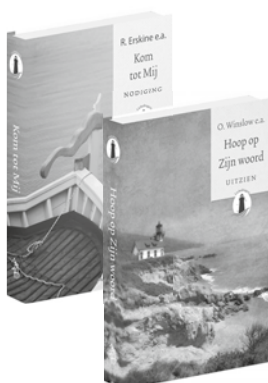
Geerts
 herenkleding

Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel
 033 277 88 99
 www.geertsherenkleding.nl

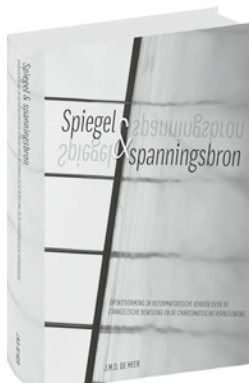
NIEUWE UITGAVEN - ZOJUIST VERSCHENEN

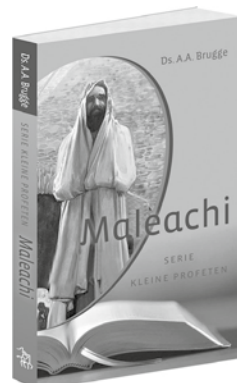
DS. M. GOUDRIAAN E.A.
Leven en licht
Bijbels dagboek 2019.
 De stukjes zijn toegankelijk geschreven, bieden inzicht in Gods Woord en hebben dagelijks een spits om over na te denken.
 paperback | 33128981
 367 blz. | € 7,90

Serie 'Lichtdragers'. Citaten uit het werk van kerkvaders, reformatoren, puriteinen, etc. De stukjes worden afgewisseld met natuurfoto's in kleur.
 R. Erskine e.a. | **Kom tot Mij** | 33129155
 O. Winslow e.a. | **Hoop op Zijn woord** | 33129162
 per deeltje 123 blz. | € 4,90

DR. J.M.D. DE HEER
Spiegel & spanningsbron
 Opinievorming in reformatorische kerken over de evangelische beweging en de charismatische vernieuwing.
 gebonden | 33129018
 684 blz. | € 37,50

DS. A.A. BRUGGE
Maleachi
 Serie 'Kleine profeten'. Na een inleiding over het bijbelboek volgen hoofdstukken waarin het bijbelboek per perikoop/thematische eenheid behandeld wordt.
 paperback | 33129247
 85 blz. | € 8,90

EVERT BARTEN
Helder en klaar
 deel 1
De Redelijke Godsdienst van A Brakel uitgelegd.
 Weergave van een standaardwerk in de taal van nu.
 gebonden | 33129339
 191 blz. | € 19,90

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR
 Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
 Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

werkmetalent.nl / vacatures

- INTERN BEGELEIDER, EBEN-HAËZER, DRACHTEN
- BEGELEIDER BETH SAN, SILOAH, MOERKAPELLE
- COÖRDINATOR KINDERDAGCENTRUM, SILOAH, GOUDA
- BEGELEIDER DE AKKER, SILOAH, BODEGRAVEN
- PREVENTIEWERKER, ELEOS, OCHTEN
- GROEPSMENTOR, ELEOS, BOSCH EN DUIN
- SYSTEEMTHERAPEUT, ELEOS, BOSCH EN DUIN

Te huur: woning voor alleegaand persoon of echtpaar in vriendelijke buurt in **Barneveld** nabij centrum.
Tel. 0342-400182

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

De Roo

BOEKHANDEL & ANTIQUARIAAT Tel: 078 612 40 81

www.derooboeken.nl

Vanaf NU al uw bestellingen

GRATIS verzonden (binnen Ned.)

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Van Kooten TUIN & BUITEN LEVEN

BEN JIJ OP ZOEK NAAR EEN LEUKE EN UITDAGENDE BAAN?

Van Kooten Tuin en Buiten Leven is een dynamisch bedrijf dat gespecialiseerd is in de verkoop van blokhutten, chalets, tuinhout, terrasoverkappingen, tuinkamers, tuinmeubelen, barbecues en andere aanverwante artikelen. De onderneming is in 14 jaar tijd uitgegroeid tot marktleider in de Benelux. De organisatie en het personeelsteam zijn voortdurend bezig om de mogelijkheden in de markt maximaal te benutten en klanten optimaal te adviseren.

Wij zijn op zoek naar:

Hoofd Magazijn & Expeditie (Numansdorp)

Als Hoofd Magazijn & Expeditie geef je leiding aan ons logistiek centrum in Numansdorp. Je stuurt het logistieke team aan en bent verantwoordelijk voor de operationele activiteiten. Daarbij zoek je voortdurend naar verbetermogelijkheden en ben je bezig met het optimaliseren van logistieke processen. Je zorgt voor (aan)sturing van voorraadbeheer en logistieke processen, beheert het rijdend materieel en gereedschappen, en werkt nauw samen met afdeling service en planning. Je bent ook uitvoerend betrokken bij de werkzaamheden op het magazijn.

Servicemedewerker (Numansdorp)

Als servicemedewerker binnendienst ben jij de oplossing voor alle servicevragen voor zowel klanten als collega's. Talloze vragen van allerlei aard worden op de serviceafdeling afgevuurd. De serviceafdeling zorgt dat alle vragen tijdig en netjes worden beantwoord en de problemen zorgvuldig worden opgelost. De klant staat hierbij centraal en moet naar tevredenheid geholpen worden. Deze functie zit vol dynamiek en geeft elke dag boeiende uitdagingen.

Verkoopadviseur (Numansdorp & Wommelgem)

Wij zijn op zoek naar een verkoopadviseur. In deze functie ben je medeverantwoordelijk voor de verkoop van onze producten. Je benadert en helpt klanten op een professionele en klantvriendelijke wijze. Je luistert naar wensen en creëert verkoopmogelijkheden, zowel in de showroom als op locatie. Je adviseert, inspireert en begeleidt klanten, stelt offertes en verkoopovereenkomsten op en zorgt voor een perfecte afwerking hiervan. Je bent in staat om met targets te werken, acquisitie te plegen en proactief mee te denken bij de verdere ontwikkeling van de verkooporganisatie.

Numansdorp Wommelgem Veldhoven Velp Strijen Amersfoort Hoofddorp

Wij bieden prima arbeidsvoorwaarden, doorgroei mogelijkheden binnen onze merken en vestigingen, doelgerichte opleidingen en een prettige werksfeer in een professionele omgeving. Geïnteresseerden nodigen wij uit om vrijblijvend te solliciteren. Kom ook gerust eens langs in één van onze winkels. Voor meer informatie: blokhutvillage.nl/vacatures. Je kunt je sollicitatie + CV per post of per mail richten aan dhr. B. de Jong vacature@blokhutvillage.nl.

Ds. Labee over:

Duizendjarig rijk [1]

Wat is het duizendjarig rijk waarover we lezen in Openbaring 20?

Duizend jaar

In eigenlijke zin is het spreken van een 'rijk' in dit tekstverband niet helemaal passend. Gods Woord spreekt in Openbaring 20 slechts over 'duizend jaren'. Zo lezen we in vers 4: 'En ik zag tronen, en zij zaten op dezelfde; en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen dergenen die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus, en om het Woord Gods, en die het beest en deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hun hand; en zij leefden en heersten als koningen met Christus, de duizend jaren'. De (pre-)chilasten leren, dat Christus vóór de genoemde duizend jaar, lichamelijk wederkomt. Eigenlijk ontstaat er dan een dubbele wederkomstverwachting. Bij Zijn eerste wederkomst zal Hij de satan binden, de gestorven gelovigen opwekken en een hemels vrederijk op aarde oprichten. Jeruzalem zal het middelpunt van de aarde zijn en het Joodse volk de centrale plaats onder al de volken innemen. Hoewel het Bijbelboek Openbaring voor ons verduisterde verstand niet eenvoudig is te verstaan, kunnen we in deze uitleg echter niet mee. De bovengenoemde tekst spreekt over 'zielen' die met Christus regeren. De kanttekening legt de lijn naar Openbaring 6. Daar lezen we dat Johannes de zielen van de gedode martelaren onder het altaar zag. Zij waren met Christus in het Paradijs en ontvingen lange witte klederen: 'En aan een iegelijk werden lange witte klederen gegeven, en hun werd

gezegd dat zij nog een kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hun mededienstkneden en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij'. Zij delen in de zaligspreking van vers 6 (uit Openb. 20): 'Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen duizend jaren'. Duizend jaar wijst dus op de periode waarin de satan gebonden is - maar nog niet definitief in de poel van vuur en sulfere - en de thuisgehaalde bruidskerk al verenigd is met de Zaligmaker. Dat getal 'duizend' is de vertaling van het Griekse woord 'chilioi' waaraan het chiliasme zijn naam te danken heeft. Openbaring 6 noemt dat een 'kleine tijd', wellicht omdat duizend jaren bij de Heere zijn als één dag.

Redelijke godsdienst

Ds. W. à Brakel (1635-1711) wordt vaak verbonden met het chiliasme. Vanuit zijn bekendste boek 'De Redelijke godsdienst' laten we hem daarover eerst aan het woord: 'De Heere Jezus zal als Rechter uit den hemel komen, niet op de aarde, om aldaar met de martelaren, die opstaan zouden, duizend jaren te regeren, gelijk de Chiliasten of duizendjarigen dromen, kwalijk verstaande Openb. 20'. En op een andere plaats schrijft hij: 'Deze opstanding zal van alle mensen tegelijk geschieden, ten jongste dage. Daar zal voor die tijd geen lichamelijke opstanding der martelaren zijn, die, met Christus op de wereld komende, duizend jaar zouden heersen, gelijk de Chiliasten of duizendjarigen verzinnen uit Openb. 20'. Het is daarmee eigenlijk ook onterecht om Brakel een post-chilias te noemen. Want elke getrouwe Bijbellezer zal moeten instemmen met de verwachting dat na de duizend jaren de satan ontbonden zal worden en dat vervolgens Christus zal wederkomen. Wel leerde Brakel (en andere Godgeleerden) dat de duizend jaren nog moesten komen. In die periode zal de antichrist verbroken, de duivel gebonden, de Joodse natie bekeerd en een opleving in Gods Kerk plaatsvinden, meende Brakel. Graag willen we over duiding van de duizend jaar in de wereld- en kerkgeschiedenis op de volgende achterpagina nog wat schrijven.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.